

Raadsvoorstel

Raadsvergadering: 9 november 2021
Voorstel: 2021-068

Zaaknummer: 1894/2021/2434653
Documentnummer: 1894/2021/2437341
Datum collegebesluit: 4 oktober 2021

Onderwerp

Participatiebeleid Omgevingswet Peel en Maas

Openbaarheid

Alle stukken zijn openbaar.

Voorstel

- 1 Het 'Participatiebeleid Peel en Maas 2021' vast te stellen.

Inleiding

Op 1 juli 2022 treedt de Omgevingswet in werking. De Omgevingswet voegt 26 wetten in het ruimtelijk domein samen tot één wet. Met de inwerkingtreding van de Omgevingswet doen ook enkele nieuwe beleidsinstrumenten hun intrede, zoals de omgevingsvisie (opvolger van de structuurvisie) en het omgevingsplan (opvolger bestemmingsplan). De Omgevingswet gaat in de kern over ruimte geven, loslaten en vertrouwen oftewel over een andere verdeling van verantwoordelijkheden tussen overheid en samenleving in het ruimtelijke domein.

Participatie is één van de belangrijkste aspecten van de Omgevingswet en kan op vele manieren vorm krijgen. Zo geldt voor het opstellen van een omgevingsvisie, een programma of een omgevingsplan een motiveringsplicht. Participatie is niet verplicht bij een omgevingsvergunning, maar een aanvrager van een initiatief zal wel altijd moeten aangeven of hij aan participatie heeft gedaan. De gemeente Peel en Maas zal initiatiefnemers altijd stimuleren en adviseren om belanghebbende burens en/of partijen te betrekken bij hun plan en het goede gesprek daarover te voeren. Er is een handreiking opgesteld die behulpzaam kan zijn voor initiatiefnemers om dit goede gesprek te voeren.

Op 11 februari 2020 is de motie Nooren door de Eerste Kamer aangenomen, waarin is opgenomen dat gemeenten vóór de inwerkingtreding van de Omgevingswet, participatiebeleid moeten vaststellen. Deze motie is vertaald in het Invoeringsbesluit Omgevingswet. Onderhavig voorstel met het geformuleerde beleid in de bijlage, komt hieraan tegemoet en gaat in op het participatiebeleid van Peel en Maas in het kader van de Omgevingswet.

Beoogd effect

Beleid vast te stellen voor participatie in het kader van de Omgevingswet waarin vastgelegd wordt wat de visie op participatie is, welke rollen er zijn en hoe het participatieresultaat wordt meegenomen en afgewogen.

Argumenten

- 1.1 *Het beleid geeft antwoord op de vraag hoe we als gemeente omgaan met participatie als we verantwoordelijk zijn voor het vormgeven van participatie.*
Het participatiebeleid bindt alléén de gemeente en niet de inwoners. Bij beleidsinstrumenten als de omgevingsvisie, het omgevingsplan of een programma is de gemeente verplicht om aan te geven op welke wijze belanghebbenden

betrokken zijn. Ook wel de motiveringsplicht genoemd. Het participatiebeleid bevat het kader voor deze motivering.

- 1.2 *In het participatiebeleid komen de verschillende rollen van de gemeente aan bod.*
De gemeente kan in verschillende rollen te maken hebben met participatie: als initiatiefnemer, als bevoegd gezag of als participant in een traject van anderen. In het beleid wordt aangegeven taken en verantwoordelijkheden zijn in elke rol.
- 1.3 *Het participatiebeleid is in lijn met de kernwaarden zelfsturing, duurzaamheid en diversiteit.*
Participatie is geen doel op zich, maar een vanzelfsprekende werkwijze voor de gemeente Peel en Maas. Wij geloven dat mensen het beste zélf en met elkaar kunnen bepalen hoe zij samenleven, wat ze belangrijk vinden en welke keuzes ze maken. We hechten grote waarde aan inbreng van inwoners omdat zij de dagelijkse praktijk ervaren en waardevolle kennis kunnen delen. Het goede gesprek voeren met elkaar is iets wat we al jaren doen en blijven voortzetten. In het beleid wordt benadrukt dat participatie maatwerk is. Dit om ruimte te laten voor vormen van participatie die aansluiten bij de aard van de opgave. Goede processen en een goede communicatie zijn daarbij essentieel. In het beleid wordt dit aangegeven via drie basisprincipes voor participatie.
- 1.4 *Het participatiebeleid sluit aan bij onze waardenoriëntatie 'van beheersen naar ruimte geven en vertrouwen'.*
De gemeenteraad kan bepaalde gevallen van buitenplanse activiteiten aanwijzen waarvoor participatie verplicht is. In voorliggend participatiebeleid wordt daar niet voor gekozen. In lijn met de gedachte van de Omgevingswet en in lijn met de filosofie van Peel en Maas, uitgaande van vertrouwen, leggen we de verantwoordelijkheid bij initiatiefnemers om belanghebbenden te informeren en te betrekken. Daarnaast voeren we het goede gesprek over de meerwaarde van participatie en geven we eventueel tips. Liever verleiden dan verplichten dus. Bovendien blijven zienswijzen- en bezwaarprocedures altijd tot de mogelijkheid behoren, ongeacht of er wel of geen participatie is gedaan in het voortraject.
- 1.5 *Onderdeel van het participatiebeleid is de 'Handreiking participatie Peel en Maas'.*
Om initiatiefnemers te faciliteren stellen we een handreiking beschikbaar dat kan worden gebruikt als inspiratiedocument om participatie te organiseren. De handreiking beschrijft hoe je in een paar stappen het gesprek met de omgeving kunt houden. De gemeente Peel en Maas werkt bij haar eigen plannen ook met deze handreiking. Uiteindelijk wordt in de besluitvorming afgewogen of het gesprek met de omgeving goed gevoerd is. In de handreiking zijn een aantal vragen geformuleerd aan de hand waarvan beoordeeld kan worden of het participatieproces op een goede manier is vormgegeven.
- 1.6 *Het participatiebeleid bevat een evaluatie na een jaar.*
Uitgangspunt is dat initiatiefnemers zelf de verantwoordelijkheid pakken om de omgeving te betrekken bij de planvorming. Na een jaar wordt geëvalueerd of dit voldoende gebeurt en of aanpassing van het beleid dan wel de handreiking nodig is. De manier waarop we dit evalueren werken we nog nader uit in overleg met uw raad.

Kanttelingen

- 1.1 *Participatie is niet af te dwingen*
In het voorliggend participatiebeleid wordt het vertrouwen en de verantwoordelijkheid gelegd bij initiatiefnemers, waardoor er geen mogelijkheden zijn om participatie af te dwingen als initiatiefnemers dit nalaten. De gemeente heeft dan als bevoegd gezag twee opties als er volgens haar niet voldoende aan participatie is gedaan om een goed besluit te nemen. De gemeente kan enerzijds initiatiefnemer verzoeken alsnog om belangen op te halen bij derden. Anderzijds kan de gemeente zelf contact zoeken met derden om belangen op te halen.

Participatie gaat altijd vooraf aan de formele aanvraag. Dus zienswijzen- en bezwaarprocedures blijven altijd nog tot de mogelijkheid behoren. Participatie is geen vervanging van de rechtsbescherming.

Alternatieven

-

Financiën

Dit voorstel heeft geen financiële gevolgen.

Juridische afwegingen

-

Communicatie

Het participatiebeleid wordt bekend gemaakt via de gemeentelijke website en toegevoegd aan de informatie over de Omgevingswet. Daarnaast wordt de vaststelling van het participatiebeleid en de handreiking actief (eventueel een persgesprek) naar buiten toe gecommuniceerd.

Burgemeester en wethouders van de gemeente Peel en Maas,

de gemeentesecretaris/directeur,
L.P.H. Breukers

de burgemeester
W.J.G. Delissen-van Tongerlo

Behandelend portefeuillehouder: Rob Wanten

Bijlage(n):

- *a1 Participatiebeleid Peel en Maas*
- *a2 Handreiking participatie Peel en Maas*
- *a3 Infographic 'Het goede gesprek voeren in Peel en Maas'*

Ter inzage: